

บทความวิจัย

ลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคใต้ กับการเตรียม
ลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย¹สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกร²เสาวณี จุลิรัชนิกร, ยุพาวดี สมบูรณ์กุล³สมมาตร จุลิกพงศ์และ สิทธิชัย ศุภผล⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคใต้กับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัยมีวัตถุประสงค์คือ (1) ประเมินการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัยและ (2) ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย โดยวิธีสุ่มตัวอย่างจากผู้ประกอบการแบบโควต้าจำนวน 200 ตัวอย่างจากจังหวัด นครศรีธรรมราช ยะลา สงขลา สตูล และสุราษฎร์ธานี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยคือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความแตกต่างของตัวแปรใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) สำหรับตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษาคือ (1) ผู้ประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเมินการเตรียมลดผลกระทบต่อภาวะอุทกภัยแต่ละด้านดังนี้ด้านการประเมินความเสี่ยงจากภาวะอุทกภัยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) ด้านการวางแผนป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับภาวะอุทกภัยระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33)

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยการประเมินผลกระทบจากอุทกภัย และแนวทางการรับมือของผู้ประกอบการ SMEs ภาคใต้ ปี 2553

²รองศาสตราจารย์อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁴อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

และด้านการประกันภัยน้ำท่วมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย2.89) และ (2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัยมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะคือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ควรมีการจัดทำแผนการจัดการอุทกภัยเป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินธุรกิจ การร่วมตัวเป็นกลุ่มเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจร่วมกัน และการสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในทุกระดับ

คำสำคัญ: วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การเตรียมลดผลกระทบจากอุทกภัย ภาคใต้

RESEARCH ARTICLE

The Characteristics of Southern Small and Medium Enterprises (SMEs) and the Preparedness for Flood Mitigation

Somkao Runglertkengkrai

Saovane Chuliratchneekron, Yupawadee Somboonkul

Sommart Chulikapongse and Sitthichai Subphon

Abstract

The research aims to discover the following: 1) the evaluation of flood mitigation conditions, and 2) the assessment of the characteristics of SMEs and its relationship to the preparedness for flood mitigation. The research methodology employed a quota sampling based on 200 entrepreneurs collected from Nakornsithammarat, Yala, Songkhla, Satun and Surathani provinces. Statistical analyses included descriptive classification of fact on the basis of relative number or occurrence, for example, frequency, percentage, mean, standard deviation, inferential statistical analysis of relation differential variances (one – way ANOVA) and independent significant level at 0.05.

The research findings included 1) The SMEs have assessed the state of preparedness for flood mitigation or disaster response in various dimensions, such as, the assessment of flood risks was in medium range (mean 3.34), prevention plan and flood risks was in medium range (mean 3.33), and flood insurance was in medium range (mean 2.89), and 2) SMEs and its relationship to the preparedness for flood mitigation was very significant.

The recommendations, SMEs should include flood management and its mitigation measures as an integral part of their business operations, collaborative management as an alternative to key effective flood disaster response and knowledge improvement are essential.

Keyword: Small and Medium Enterprises, the Preparedness for Flood Mitigation This article is partial of research project

บทนำ

จากรายงานของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าในปี 2553 ประเทศไทยมีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งสิ้น 2,924,912 ราย กระจายอยู่ในภาคใต้จำนวน 397,728 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.60 และวิสาหกิจดังกล่าวมีการจ้างงาน 10,507,507 คน เป็นการจ้างงานของวิสาหกิจในภาคใต้ 1,037,577 คน คิดเป็นร้อยละ 9.87 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2554) ธุรกิจกลุ่มดังกล่าวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ คือ (1) การสร้างงาน (2) การสร้างมูลค่าเพิ่ม (3) การสร้างเงินตราต่างประเทศ (4) การผลิตทดแทนเพื่อลดการนำเข้า (5) เป็นจุดเริ่มต้นการลงทุนและการสร้างเสริมประสบการณ์ (6) ช่วยเชื่อมโยงกับธุรกิจขนาดใหญ่ และ (7) เป็นแหล่งพัฒนาฝีมือ

ตามที่กล่าวมาแล้วมาข้างต้นว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจอย่าง ดังนั้นในช่วงปี 2553 เขตพื้นที่ภาคใต้ประสบปัญหาน้ำท่วมรุนแรงอันเนื่องมาจากฝนตกหนักในหลายพื้นที่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างหนักต่อเศรษฐกิจในพื้นที่ภาคใต้มีจังหวัดที่ประสบภัยพิบัติ 12 จังหวัดคือ สุราษฎร์ธานี ยะลา พัทลุง นราธิวาส สตูล ตรัง กระบี่ สงขลา ระนอง นครศรีธรรมราช ปัตตานี และชุมพร สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลต่อการผลิตยางธรรมชาติคาดว่าปริมาณการผลิตลดลงร้อยละ 4.1 ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2553 ส่งผลให้ราคายางพาราสูงขึ้นและการทำงานกึ่งฟาร์มหอยนางรมและหอยแครงในพื้นที่ชายฝั่งเสียหาย ปัญหาความเสียหายที่รุนแรงเป็นผลมาจากการ

ไม่มีนโยบายการเตือนภัยที่ชัดเจนของภาครัฐ ทำให้หน่วยงานขาดการบูรณาการข้อมูล ส่งผลทำให้ขาดการเฝ้าระวังและการประเมินสถานการณ์ที่ต่อเนื่องบนพื้นฐานของข้อมูลที่ได้รับ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ทัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554) ขณะที่ภาคการค้าและภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวแหล่งหลัก มีนักท่องเที่ยวชาวไทยชะลอการจองห้องพักประมาณร้อยละ 80 ซึ่งคาดว่าจะมีมูลค่าความเสียหายคิดเป็นมูลค่าประมาณ 800-900 ล้านบาท (ยุทธศักดิ์ ศุภสร, 2554) นอกจากนี้มีการคาดว่ภัยพิบัติดังกล่าวอาจเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีจากการดำเนินการที่ผ่านมามุ่งเน้นการประเมินความเสียหายและการกำหนดมาตรการช่วยเหลือในลักษณะแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าและขาดการประเมินความเห็นที่ชัดเจนจากกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เผชิญกับปัญหาดังกล่าว และเตรียมตัวรับมือกับปัญหาภาวะอุทกภัยในอนาคตได้อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคใต้กับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัยมีวัตถุประสงค์คือ

1. ประเมินการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย

2. ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับการเตรียมลดผลกระทบภาวะอุทกภัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถสร้างแนวทางในการวางแผนป้องกัน การดำเนินการด้านการจัดการธุรกิจ เมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยคือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน 14 จังหวัดภาคใต้

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ในปี 2553 ภาคใต้ได้รับผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมอย่างรุนแรงทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับความเสียหายอันเนื่องมาจากภาวะอุทกภัย และคาดว่าภาวะอุทกภัยดังกล่าวอาจเกิดขึ้นบ่อยครั้งมากกว่าในอดีต วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต้องมีความสามารถปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง การปรับตัวดังกล่าวต้องการความเข้าใจในความเสี่ยงและโอกาสของการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศซึ่งธุรกิจส่วนมากไม่ตระหนัก ทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินธุรกิจ เมื่อต้องการฟื้นฟูกิจการหลังประสบภาวะอุทกภัยไม่สามารถดำเนินการและเข้าถึงแหล่งการสนับสนุนอันเนื่องมาจากข้อจำกัดในเรื่องเวลา ทรัพยากร ไม่มีแผนการจัดการความเสี่ยงอันเนื่องมาจากภาวะอุทกภัยที่ชัดเจน (CAG Consultants, 2011)

การจัดการความเสี่ยงเป็นเรื่องที่ทุกคนเห็นตรงกันว่าเป็นเรื่องจำเป็นและต้องมีวิธีการจัดการที่ดี การจัดการความเสี่ยงไม่ใช่หลักการทาง

วิทยาศาสตร์ และกระบวนการจัดการความเสี่ยงเป็นการเสนอโครงร่างอย่างง่าย ๆ ที่ใช้สามัญสำนึก องค์ประกอบการจัดการความเสี่ยงเป็นคือการระบุชี้ว่าองค์กรกำลังมีภัย การประเมินผลกระทบของภัย และการจัดทำมาตรการตอบโต้ความเสี่ยงภัยการบริหารความเสี่ยงของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นประเด็นที่สำคัญมากเนื่องจากกิจการให้ความสนใจวิเคราะห์ความเสี่ยงในอนาคตน้อยมาก แต่จะใช้เวลาส่วนใหญ่เมื่อเกิดเหตุการณ์แล้ว อาจส่งผลให้ธุรกิจไม่สามารถดำรงอยู่ได้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมบริหารความเสี่ยงแตกต่างจากธุรกิจขนาดใหญ่ คือ (1) ไม่ได้รับความสนใจจากบริษัทประกันทำให้อาจไม่ทำประกันภัย (2) ขาดผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารความเสี่ยงโดยตรง (3) ผู้ประกอบการ/เจ้าของได้รับผลกระทบจากความเสียหายโดยตรง และ (4) ขาดความรวดเร็วในการแก้ไขความเสี่ยง (Longenecker, Moore, Petty, and Palich, 2006) การจัดการความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติเนื่องจากสภาพอากาศไม่แตกต่างกับการจัดการความเสี่ยงของธุรกิจ กล่าวคือต้องมีการตัดสินใจลงทุนในเรื่องดังกล่าวเพื่อป้องกันความเสียหายของธุรกิจในอนาคต

(www.cbi.org.uk/climate change)

Environment Agency จัดทำแนวทางตรวจสอบการเตรียมพร้อมของธุรกิจเกี่ยวกับน้ำท่วม เพื่อช่วยให้ธุรกิจลดความเสียหายเกี่ยวกับน้ำท่วม แนวทางดังกล่าวจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญเพื่อรับมือกับน้ำท่วม ประกอบด้วย (1) รับรู้ว่าการกิจการมีความเสี่ยง (2) จัดเตรียมแผนป้องกันน้ำท่วมและ (3) การประกันน้ำท่วม (www.environmentagency.gov.uk:2011) ลักษณะ

ณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่นำมาศึกษาประกอบด้วยรูปแบบการจัดตั้งกิจการ ประเภทกิจการ และระยะเวลาการดำเนินงานซึ่งแต่ละปัจจัยมีลักษณะที่น่าสนใจดังนี้

รูปแบบการจัดตั้งกิจการการจัดตั้งธุรกิจแยกได้ 3 ประเภท คือ เจ้าของคนเดียว ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด การเลือกรูปแบบการจัดตั้งกิจการต้องมีการประเมินปัจจัยหลายอย่างเช่น

1. ความสามารถที่ครอบคลุมของผู้ประกอบการจะรับความกดดันต่อสภาพทางกายภาพและจิตใจ ในการดำเนินธุรกิจ

2. วิธีการจัดตั้งใดที่เริ่มต้นอย่างง่าย และการดำเนินการโอนส่วนของเจ้าของเข้าสู่กิจการ

3. ความสามารถที่ผู้ประกอบการและครอบครัวจะรับความเสี่ยงทางการเงินอันเนื่องมาจากภาวะขาดทุน และหนี้สิน

4. มีข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ ครอบครัว และสภาพทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบการในการตัดสินใจเข้าสู่ธุรกิจ (Megginson, Byrd, and Megginson, 2003)

ประเภทกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมครอบคลุมกิจการ 3 กลุ่ม คือ (1) กิจการการผลิต ครอบคลุมการผลิตทั้งในภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และเหมืองแร่ (2) กิจการการค้า ครอบคลุมการค้าส่งและการค้าปลีก และ (3) กิจการบริการ

ระยะเวลาดำเนินกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีระยะเวลาการพัฒนาคือ

ช่วงเริ่มต้นธุรกิจปีที่ 1 เพื่อดำเนินกิจกรรมเบื้องต้นการจัดหาสินค้า หรือบริการเพื่อเสนอต่อลูกค้า ช่วงพัฒนาธุรกิจปีที่ 2-3 ปีดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบเพื่อเพิ่มยอดขายอย่างต่อเนื่องและสร้างผลตอบแทนที่น่าพอใจให้แก่ผู้ประกอบการที่ใช้เวลาและความพยายามการทำงาน วัตถุประสงค์การดำเนินงานช่วงนี้การบริหารต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ช่วงการเจริญเติบโตปีที่ 4-5 ปี วัตถุประสงค์การดำเนินงานคือ การสร้างสินทรัพย์พร้อมสร้างรายได้เพื่อความเจริญเติบโต การบริหารจัดการมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจและสร้างระบบที่เป็นมืออาชีพการบริหาร และช่วงขยายกิจการปีที่ 6-10 ปีเป็นช่วงที่กิจการดำเนินการเต็มที่ผู้บริหารมีความเป็นมืออาชีพ (Kao, and Liang, 2001 : 4-5) ในแต่ละช่วงเวลากิจการดำเนินงานมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันส่งผลกระทบต่อความเสี่ยง

Sommer, Loch และ Dong พบว่าธุรกิจที่เริ่มจัดตั้งเผชิญกับความเสี่ยงมากกว่าเนื่องจากผู้บริหารไม่สามารถระบุนักถึงปัญหาหรือสถานการณ์และไม่สามารถเชื่อมโยงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน ซึ่งวิธีการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจถึงปัญหาและสาเหตุ (Sommer, Loch, and Dong , 2009)

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรคือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประกอบขึ้นว่าวมในภาคใต้ การกำหนดตัวอย่างได้กำหนดเป็น 2 ระดับ คือ

1. การเลือกกลุ่มจังหวัดที่ใช้ในการศึกษา ใช้แบบเจาะจง คือจังหวัดที่มีความสำคัญต่อการ กระจุกตัวและมีความสำคัญต่อการสร้างรายได้ ในพื้นที่โดยเลือกจังหวัด นครศรีธรรมราช สุ ราษฎร์ธานี สงขลา ยะลา และ สตูล

2. การกำหนดขนาดตัวอย่างใช้แบบ โควตา กำหนดให้จำนวนตัวอย่างดังกล่าว จำนวน 200 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความ เชื่อถือได้

การดำเนินการจัดเก็บข้อมูล ใช้ แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นและผ่านการ ตรวจสอบแล้วใช้สัมภาษณ์ผู้ประกอบการของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การประมวลผลและการวิเคราะห์ ข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการ วิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05

ผลสรุปการศึกษาและการอภิปรายผล

การศึกษาลักษณะของวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมภาคใต้ กับการเตรียมลด ผลกระทบจากภาวะอุทกภัยสรุปผลได้ดังนี้

1. ลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมส่วนมากมีลักษณะคือ มีทำเลที่ตั้ง ในจังหวัดสงขลา นครศรีธรรมราช และสุ ราษฎร์ธานีร้อยละ 25.0 เนื่องจากเป็นจังหวัดที่เป็น แหล่งเศรษฐกิจที่สำคัญในภาคใต้ รูปแบบการ จดทะเบียนแบบเจ้าของคนเดียวจดทะเบียน พาณิชย์ร้อยละ 49.0 เนื่องจากการจัดตั้งไม่ ยุ่งยาก ต้นทุนการจัดตั้งไม่สูงนัก และ ผู้ประกอบการสามารถควบคุมและตัดสินใจได้ ด้วยตนเอง กิจการค้าปลีก ร้อยละ 37.0 ซึ่ง สอดคล้องกับสภาพวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมที่เน้นการลงทุนในกิจการค้าปลีก เนื่องจากลงทุนไม่สูงนัก และ ดำเนินธุรกิจ มาแล้ว 1-5 ปีร้อยละ 28.0 จัดเป็นกลุ่มที่เริ่มต้น ดำเนินธุรกิจ กำลังพัฒนาตนเอง และ เจริญเติบโต

2. ผู้ประกอบการประเมินการเตรียมลด ผลกระทบจากภาวะอุทกภัยทุกด้าน คือการ ประเมินความเสี่ยงจากภาวะอุทกภัย การทำ แผนเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับ ภาวะอุทกภัย และการประกันภัยน้ำท่วมระดับ ปานกลาง ซึ่งลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมอยู่ในทำเลที่ตั้งในจังหวัดที่ เผชิญภัยน้ำท่วม ความเสียหายส่วนมาก เกี่ยวข้องกับการเกษตร แต่เกิดผลกระทบต่อ ธุรกิจเช่นกัน อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณา รายละเอียดในแต่ละด้านพบว่า ด้านการ ประเมินความเสี่ยงจากภาวะอุทกภัย ผู้ประกอบการให้ความสำคัญระดับมากกับ การติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการ ดำเนินการป้องกันน้ำท่วมในท้องถิ่นอย่าง ใกล้ชิด (ค่าเฉลี่ย 4.00) สอบถามหน่วยงานใน

ท้องถิ่นเกี่ยวกับแผนการรับมือภาวะอุทกภัยในพื้นที่ (ค่าเฉลี่ย 3.43) และระบุปัญหาของพื้นที่และระดับความสูงของน้ำท่วม (ค่าเฉลี่ย 3.43) ผู้ประกอบการเริ่มสนใจกับระบบข้อมูลข่าวสารและระบบการเตือนภัยมากขึ้น อันเป็นผลมาจากอดีตผู้ประกอบการได้เผชิญกับภัยน้ำท่วมที่รุนแรงและพบว่าการขาดระบบเตือนภัยที่ดีในระดับพื้นที่เป็นปัญหาอย่างมาก

นอกจากนี้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้ความสำคัญระดับมากด้านการทำแผนเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับภาวะอุทกภัย เรื่อง จัดหาสถานที่เก็บ

สินทรัพย์ที่มีค่าพ้นจากระดับน้ำท่วม (ค่าเฉลี่ย 3.65) การเตรียมเสบียงอาหารน้ำดื่ม ยารักษาโรค (ค่าเฉลี่ย 3.61) กำหนดการจัดการจัดเก็บเอกสารที่สำคัญในภาชนะที่กันน้ำ (ค่าเฉลี่ย 3.6) และกำหนดแผนผังของสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์และสินค้าคงเหลือ (ค่าเฉลี่ย 3.42) การดำเนินการดังกล่าวเป็นเรื่องที่ผู้ประกอบการมีประสบการณ์จากภาวะอุทกภัยในอดีต สามารถดำเนินการแก้ไขได้ด้วยตนเอง และทำได้ทันที รายละเอียดการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัยแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย

แนวทางการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย	ระดับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
การประเมินความเสี่ยงจากภาวะอุทกภัย ติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันน้ำท่วมในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด	4.00	0.894	มาก
สอบถามหน่วยงานในท้องถิ่นเกี่ยวกับแผนการรับมือภาวะอุทกภัยในพื้นที่	3.43	1.000	มาก
ระบุปัญหาของพื้นที่และระดับความสูงของน้ำท่วม	3.43	0.979	มาก
สร้างอาคารโดยใช้วัสดุที่ป้องกันความเสียหายเกี่ยวกับน้ำท่วมและทำความสะอาดง่าย	3.00	1.112	ปานกลาง
ติดตั้งเครื่องมือช่วยเบாதาภาวะอุทกภัย	2.83	1.149	ปานกลาง
ภาพรวม	3.34	1.027	ปานกลาง

ตารางที่ 1 การเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย (ต่อ)

แนวทางการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย	ระดับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
การทำแผนเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับภาวะอุทกภัย			
จัดหาสถานที่เก็บสินทรัพย์ที่มีค่าพ้นจากระดับน้ำท่วม	3.65	1.006	มาก
การเตรียมเสบียงอาหารน้ำดื่ม ยารักษาโรค	3.61	0.992	มาก
กำหนดการจัดการจัดเก็บเอกสารที่สำคัญในภาชนะที่กันน้ำ	3.6	1.103	มาก
กำหนดแผนผังของสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์และสินค้าคงเหลือ	3.42	1.081	มาก
ทราบวิธีการจัดการเกี่ยวกับแก๊ส ไฟฟ้า และน้ำประปา	3.40	1.047	ปานกลาง
จัดทำระบบ Back Up ข้อมูลที่สำคัญ	3.32	1.177	ปานกลาง
จัดทำแผนฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับซัพพลายเออร์ / ลูกค้า	3.22	1.047	ปานกลาง
ทราบวิธีการที่ธุรกิจตอบสนองต่อภาวะอุทกภัย	3.22	1.032	ปานกลาง
การขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นในกรณีน้ำท่วม	3.01	1.047	ปานกลาง
มีรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาวะอุทกภัยที่สามารถติดต่อได้เช่น เจ้าหน้าที่ป้องกันอุทกภัย ผู้มีอำนาจระดับท้องถิ่น	2.87	1.119	ปานกลาง
ภาพรวม	3.33	0.960	ปานกลาง
การประกันภัยน้ำท่วม			
ตรวจสอบมีการประกันภัยอย่างเพียงพอ สามารถคุ้มครองภัยจากภาวะอุทกภัย	2.93	1.226	ปานกลาง
ตรวจสอบข้อมูลจากตัวแทนประกันเกี่ยวกับการดำเนินการเรียกร้องเงินชดเชย	2.85	1.206	ปานกลาง
ภาพรวม	2.89	1.216	ปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย ผลการศึกษาที่น่าสนใจเฉพาะผลลัพธ์ที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาคือดังนี้

3.1รูปแบบการจดทะเบียนมีความสัมพันธ์กับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย การศึกษาพบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จดทะเบียนจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดให้ความสำคัญกับเรื่องมีรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาวะอุทกภัยที่สามารถติดต่อได้ เช่น เจ้าหน้าที่ป้องกัน

อุทกภัยผู้มีอำนาจระดับท้องถิ่นกำหนดแผนผังของสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์และสินค้าคงเหลือกำหนดการจัดการจัดเก็บเอกสารที่สำคัญในภาชนะที่กันน้ำและจัดทำแผนฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับซัพพลายเออร์และลูกค้าเนื่องจากบริษัทจำกัดมีการลงทุนในการจัดตั้งกิจการสูง เมื่อเกิดผลกระทบจากภาวะน้ำท่วมจะได้รับผลรุนแรงกว่า ประกอบการจัดการที่เป็นระบบการให้ความสำคัญกับระบบการวางแผนป้องกันภาชนะน้ำท่วมเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความเสี่ยงในการดำเนินงานรวมทั้งสามารถกำหนดบุคคลที่รับผิดชอบการดำเนินได้

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจดทะเบียนกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย

การเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย	รูปแบบการจดทะเบียน					ค่าเฉลี่ย	F	Sig.
	เจ้าของคนเดียวไม่จดทะเบียนพาณิชย์	เจ้าของคนเดียวจดทะเบียนพาณิชย์	ห้างหุ้นส่วนจำกัด	ห้างหุ้นส่วนสามัญ	บริษัทจำกัด			
จำนวน	36	98	25	4	37			
ทำแผนป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับภาวะอุทกภัย มีรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาวะอุทกภัยที่สามารถติดต่อได้	2.69	2.87	2.60	2.00	3.30	2.86	2.619	0.036
กำหนดแผนผังของสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์และสินค้าคงเหลือ	3.25	3.39	3.44	2.00	3.78	3.41	3.149	0.015
กำหนดการจัดการจัดเก็บเอกสารที่สำคัญในภาชนะที่กันน้ำ	3.22	3.58	3.88	3.00	3.89	3.60	2.483	0.045

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจดทะเบียนกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย(ต่อ)

การเตรียมลดผลกระทบ จากภาวะอุทกภัย	รูปแบบการจดทะเบียน					ค่า เฉลี่ย	F	Sig.
	เจ้าของ คนเดียว ไม่จดทะเบียน พาณิชย์	เจ้าของ คนเดียว จดทะเบียน พาณิชย์	ห้าง หุ้นส่วน จำกัด	ห้าง หุ้นส่วน สามัญ	บริษัท จำกัด			
จำนวน	36	98	25	4	37			
จัด ทำ แผน จุ ก เงิน ที่ เกี่ยวข้องกับ ชั พพลายเออร์ / ลูกค้า	2.75	3.20	3.24	3.25	3.70	3.22	4.015	0.004

3.2 ประเภทกิจการมีความสัมพันธ์กับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย การศึกษาพบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นกิจการค้าปลีกให้ความสำคัญด้านการทำแผนเกี่ยวกับการป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับภาวะอุทกภัย เรื่องกำหนดแผนผังของสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์และสินค้าคงเหลือกำหนดการจัดการจัดเก็บเอกสารที่

สำคัญในขณะที่ยกน้ำและจัดทำระบบ Back Up ข้อมูลที่สำคัญเนื่องจากกิจการค้าปลีกมีทำเลที่ตั้งอยู่เขตเศรษฐกิจ และเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ที่ได้รับผลจากภาวะอุทกภัย ประกอบกับกิจการไม่สามารถเปลี่ยนแปลงทำเลที่ตั้งของกิจการ ดังนั้นการวางแผนป้องกันเป็นส่วนสำคัญ

ตารางที่3ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจการกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย

การเตรียมลดผลกระทบจาก ภาวะอุทกภัย	ประเภทกิจการ				ค่าเฉลี่ย	F	Sig.
	กิจการ ค้าปลีก	กิจการ ค้าส่ง	กิจการ การ ผลิต	กิจการ บริการ			
จำนวน	74	22	39	65			
ทำแผนป้องกันความเสี่ยง เกี่ยวกับภาวะอุทกภัย กำหนดแผนผังของสถานที่ จัดเก็บอุปกรณ์และสิน ค้า คงเหลือ	3.59	3.27	2.92	3.55	3.41	4.034	0.008

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจการกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย(ต่อ)

การเตรียมลดผลกระทบจาก ภาวะอุทกภัย	ประเภทกิจการ				ค่าเฉลี่ย	F	Sig.
	กิจการ ค้าปลีก	กิจการ ค้าส่ง	กิจการ การผลิต	กิจการ บริการ			
จำนวน	74	22	39	65			
กำหนดการจัดการจัดเก็บ เอกสารที่สำคัญในภาชนะที่กัน น้ำ	3.82	3.41	3.23	3.63	3.60	2.788	0.042
จัดทำระบบ Back Up ข้อมูลที่ สำคัญ	3.51	2.86	2.90	3.51	3.32	4.190	0.007

3 ระยะเวลาดำเนินงานมีความสัมพันธ์กับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัยการศึกษาพบว่าวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ระยะเวลาดำเนินการมากกว่า 30 ปี ให้ความสำคัญ ด้านการประเมินความเสี่ยงจากภาวะอุทกภัย เรื่องสร้างอาคารโดยใช้วัสดุที่ป้องกันความเสียหายเกี่ยวกับน้ำท่วมและทำความสะอาดง่ายและด้านทำแผนป้องกันความเสี่ยงเกี่ยวกับภาวะอุทกภัยเรื่องทราบวิธีการที่ธุรกิจตอบสนองต่อภาวะอุทกภัยมีรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภาวะอุทกภัยที่สามารถติดต่อได้จัดหาสถานที่เก็บสินทรัพย์ที่มีค่าพ้นจากระดับน้ำ

ท่วมกำหนดแผนผังของสถานที่จัดเก็บอุปกรณ์และสินค้าคงเหลือกำหนดการจัดการจัดเก็บเอกสารที่สำคัญในภาชนะที่กันน้ำจัดทำระบบ Back Up ข้อมูลที่สำคัญจัดทำแผนฉุกเฉินที่เกี่ยวข้องกับซัพพลายเออร์ / ลูกค้าและ การเตรียมเสบียงอาหารน้ำดื่ม ยารักษาโรคกิจการที่ดำเนินการมายาวนานมีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น สามารถระงับถึงปัญหาหรือสถานการณ์ ประกอบกับในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาภาวะอุทกภัยมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และรุนแรง ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงและการวางแผนป้องกันจึงมีความสำคัญอย่างมาก(Sommer, Loch, and Dong , 2009)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาดำเนินงานกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย

การเตรียมลด ผลกระทบจากภาวะ อุทกภัย	ระยะเวลาดำเนินการ							ค่า เฉลี่ย	F	Sig
	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี	26-30 ปี	> 30 ปี			
จำนวน	56	52	21	18	12	10	31			
การประเมินความเสี่ยง จากภาวะอุทกภัย สร้างอาคารโดยใช้วัสดุที่ ป้องกันความเสียหาย เกี่ยวกับน้ำท่วมและทำ ความสะอาดง่าย	3.16	2.60	3.14	2.78	2.67	3.10	3.45	2.99	2.690	0.016
ทำแผนป้องกันความ เสี่ยงเกี่ยวกับภาวะ อุทกภัย ทราบวิธีการที่ธุรกิจ ตอบสนองต่อภาวะ อุทกภัย	3.41	3.00	3.43	2.78	2.67	3.10	3.58	3.22	2.778	0.013
มีรายชื่อบุคลากรที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการ ภาวะอุทกภัยที่สามารถ ติดต่อได้	3.16	2.48	3.19	2.33	2.50	2.80	3.23	2.86	3.674	0.002
จัดหาสถานที่เก็บ สินทรัพย์ที่มีค่าพ้นจาก ระดับน้ำท่วม	3.86	3.21	3.86	3.72	3.50	3.70	3.87	3.65	2.625	0.018
กำหนดแผนผังของ สถานที่จัดเก็บอุปกรณ์ และสินค้าคงเหลือ	3.52	2.96	3.81	3.28	3.17	3.70	3.81	3.41	3.226	0.005
กำหนดการจัดการ จัดเก็บเอกสารที่สำคัญ ในภาชนะที่กันน้ำ	3.80	3.10	3.90	3.67	3.17	3.80	3.94	3.60	3.491	0.003

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาดำเนินงานกับการเตรียมลดผลกระทบจากภาวะอุทกภัย (ต่อ)

การเตรียมลด ผลกระทบจากภาวะ อุทกภัย	ระยะเวลาดำเนินการ							ค่า เฉลี่ย	F	Sig
	1-5 ปี	6-10 ปี	11-15 ปี	16-20 ปี	21-25 ปี	26-30 ปี	> 30 ปี			
จำนวน	56	52	21	18	12	10	31			
จัดทำระบบ Back Up ข้อมูลที่สำคัญ	3.61	2.92	3.57	3.33	3.08	2.90	3.52	3.32	2.218	0.043
จัดทำแผนฉุกเฉินที่ เกี่ยวข้องกับ ชีพพลาย เออร์/ ลูกค้า	3.34	2.94	3.52	3.28	2.58	3.00	3.55	3.22	2.485	0.026
การเตรียมเสบียงอาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค	3.62	3.27	3.95	3.94	3.67	3.10	3.84	3.60	2.627	0.018

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาและการอภิปรายผลนำมาสู่การสรุปข้อเสนอแนะการวิจัยเรื่องลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภาคใต้ กับการจัดการภาวะอุทกภัยดังนี้

1. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรมีการจัดทำแผนการจัดการอุทกภัยเป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากภาวะอุทกภัยมีแนวโน้มเกิดขึ้นบ่อยครั้ง และรุนแรงมากขึ้นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรมีการร่วมตัวเป็นกลุ่มเพื่อการพัฒนาความรู้ความเข้าใจร่วมกันเรื่องการบริหารมาตรการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์และลักษณะของชุมชน

2. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมควรสร้างความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและ

3. ภาคเอกชนในทุกระดับเพื่อสร้างมาตรฐานการเตรียมรับมือกับภาวะอุทกภัยในอนาคต

บรรณานุกรม

พุทธศักดิ์ สุภสร. (2554). TMB ร่วมกับสสว. และสภาผู้ส่งออกฯ เผยสถานการณ์ SMEs หลังภัยธรรมชาติและแนวโน้มปี 2554. <http://www.tmbank.com>. (สืบค้นเมื่อ 23 กันยายน 2554)

เสาวณี จุลิวัชรินทร์ และคณะ. (2555). การประเมินผลกระทบจากอุทกภัย และแนวทางการรับมือของผู้ประกอบการ SMEs ภาคใต้ ปี 2553. สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เครือข่ายมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. คณะ

วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **สภาพัฒน์สรุปบทเรียนน้ำท่วมใหญ่ปี 53 - ต้นปี 54**. <http://www.suthicnaiyoon.com>. (สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2554)

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2554). **รายงานสถานการณ์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2553 และแนวโน้มปี 2554**. <http://www.sme.go.th>. (สืบค้นเมื่อ 3 มีนาคม 2554)

CAG consultant.(2011). **Building the adaptive capacity of SMEs: A report on the project for Sefton Council, and how to guide for others**. Climate Change Local Area Support Programme (CLASP). <http://www.cagconsultants.co.uk>. (accessed September 16,2011)

CBI the Voice of Business.(2008). **Future proof: Preparing your business for a changing climate**. CBI on climate change. http://www.cbi.org.uk/climate_change. (accessed September 16,2011)

Environment Agency.(2011). **Would Your Business Stay Afloat?: Preparing Your Business for Flooding**. <http://www.environmentagency.gov.uk/flood>. (accessed September 16,2011)

Kao, Remond, W.Y. and Liang, Tan Wee. (2001). **Entrepreneurship and Enterprise Development in Asia**. Prentice Hall

Longenecker, Justin G., Moore, Carlos W., Petty, J.William and Palich, Leslie E. (2006). **Small Business Management: An Entrepreneurial Emphasis**. Thomson:South-Western

Meggison, Leon C., Byrd, Mary Jane, and Meggison, William L. (2003). **Small Business Management: An Entrepreneur's Guidebook 4th edition**. McGraw-Hill Irwin

Sommer, Svenja C., Loch, Christoph H. and Dong, Jing. (2009). "Managing Complexity and Unforeseeable Uncertainty in Startup Companies: An Empirical Study". **Organization Science**. Vol. 20 Issue 1 (January/ February)